

DREPTURILE PERSOANELOR CU DIZABILITĂȚI ȘI COVID - 19

De ce persoanele cu dizabilități sunt mai vulnerabile pe timp de criză?

- Persoanele cu dizabilități **sunt afectate în mod disproporționat** din cauza barierelor atitudinale, de mediu și instituționale reproduse în răspunsul față de COVID-19.
- Persoanele cu dizabilități **au boli cronice preexistente**, care le fac mai susceptibile privind contractarea virusului, ele prezintă simptome mai severe la infectare, ceea ce duce la niveluri ridicate de deces.
- Persoanele cu dizabilități care **depind de suport** în viața lor de zi cu zi, pot ajunge la un moment dat izolate și în imposibilitate de a supraviețui în perioada măsurilor de izolare, în același timp, cele care locuiesc în instituții sunt deosebit de vulnerabile.
- Persoanele cu dizabilități **se confruntă cu discriminarea și alte bariere** în accesarea mijloacelor de subsistență și a sprijinului financiar, participând la educație online și fiind în căutarea de protecție împotriva violenței.

Cum pot fi garantate TOATE drepturile persoanelor cu dizabilități în timpul crizei COVID-19?

- **TOATE măsurile** întreprinse de autorități și de alte părți interesate **ar trebui să ia în considerare persoanele cu dizabilități** (integrarea dizabilității în răspunsurile față de COVID-19).
- **TOATĂ informația** privind COVID-19 și răspunsurile la acesta **ar trebui să fie accesibile TUTUROR** persoanelor cu dizabilități, considerând varietatea tipurilor de dizabilitate (senzoriale, locomotorii, intelectuale, psihosociale).
- **TOATE deciziile** relevante pentru persoanele cu dizabilități **ar trebui luate în consultare** cu deținătorii de drepturi și organizațiile ce le reprezintă.
- **TOATE deciziile** referitoare la persoanele cu dizabilități **ar trebui supuse controlului** prin mecanisme de responsabilizare, care ar trebui să fie implementate de către autorități.

CUM POT FI ASIGURATE, ÎN TIMPUL CRIZEI COVID-19, ANUMITE DREPTURI, CU CEL MAI MARE RISC DE A FI ÎNCĂLCATE?

A. Dreptul persoanelor cu dizabilități la sănătate

- Asigurarea **disponibilității** și diseminării informațiilor și comunicărilor privind sănătatea în **modalități, mijloace și formate accesibile**.
- Asigurarea **accesibilității fizice și informaționale** a serviciilor medicale pentru persoanele cu diferite tipuri de dizabilități.
- Asigurarea **testării prioritare** a persoanelor cu dizabilități care prezintă simptome.
- **Promovarea cercetărilor** privind impactul COVID-19 asupra sănătății persoanelor cu dizabilități.
- Asigurarea **continuității în accesul la și furnizarea de medicamente** persoanelor cu dizabilități pe timp de pandemie.
- Organizarea **instruirilor și acțiunilor de sensibilizare pentru lucrătorii din domeniul sănătății**, în vederea prevenirii discriminării bazate pe prejudecăți și idei preconcepute orientate împotriva persoanelor cu dizabilități.

B. Dreptul persoanelor cu dizabilități ce locuiesc în instituții

- Considerarea **eliberării persoanelor cu dizabilități din instituții**, asigurând în același timp furnizarea de suport în comunitate prin intermediul rețelelor familiale și/sau informale, și finanțarea serviciilor de asistență prestate de către furnizorii de servicii publice sau private.
- **Majorarea temporară a resurselor instituțiilor**, inclusiv a resurselor umane și a resurselor financiare în vederea implementării măsurilor preventive.

- **Testarea priorităților și promovarea măsurilor preventive în cadrul instituțiilor** pentru reducerea riscurilor de infectare prin abordarea supraaglomerării, implementarea măsurilor de distanțare fizică a rezidenților, modificarea orelor de vizită, mandatarea utilizării echipamentelor de protecție și îmbunătățirea condițiilor igienice.
- **Recuperarea îmbunătățită prin adoptarea și consolidarea strategiilor de dezinstituționalizare**, prin închiderea instituțiilor și readucerea persoanelor în comunitate și consolidarea serviciilor de suport pentru persoanele cu dizabilități.

C. Dreptul la educație a persoanelor cu dizabilități

- Oferirea de **orientări clare autorităților din domeniul educației și al învățământului**, privind domeniul de aplicare al obligațiilor lor și varietatea resurselor disponibile atunci când asigură educație în afara școlilor.
- Oferirea de **îndrumare, instruire și sprijin profesorilor** privind educația incluzivă prin învățământ la distanță.
- Stabilirea unei **coordonări strânse cu părinții și îngrijitorii** pentru educația timpurie a copiilor cu dizabilități.
- **Dezvoltarea de materiale accesibile și adaptate** pentru elevii cu dizabilități, în vederea susținerii învățământului la distanță.
- **Dezvoltarea de materiale audiovizuale educaționale accesibile** în vederea diseminării acestora prin diverse mijloace de comunicare (spre exemplu, on-line la cerere, programe educaționale televizate etc.)

CUM POT FI GARANTATE DREPTURILE PERSOANELOR CU DIZABILITĂȚI ÎN FAZA DE RECUPERARE DIN CRIZA COVID-19?

- **Strategiile de recuperare** ar trebui să se bazeze pe **principiul egalității și nediscriminării**. Procesul de recuperare ar trebui să asigure că inegalitățile nu sunt adâncite de acțiunile prevăzute ca parte a planurilor de recuperare;
- Procesul de **recuperare** ar trebui să ia în considerare **diversele necesități ale diferitor persoane** cu dizabilități. Spre exemplu, femeile cu dizabilități din zonele rurale, ar putea avea necesități diferite, privind includerea în răspunsul la Covid-19 și recuperare, decât bărbații cu dizabilități din zonele urbane;
- **Măsurile de recuperare** ar trebui să fie concepute pentru a răspunde în mod adecvat la **standardele de accesibilitate**. Asigurarea accesibilității facilităților, serviciilor și informațiilor este fundamentală pentru răspunsul la COVID-19 și recuperarea incluzivă din perspectiva dizabilității. Dacă informațiile, clădirile, transportul, comunicările, tehnologiile, bunurile și serviciile de sănătate publică nu sunt accesibile, persoanele cu dizabilități nu pot lua deciziile necesare, nu pot trăi independent și nu se pot izola sau plasa în carantină în siguranță sau nu pot accesa servicii de sănătate și servicii publice în condiții de egalitate cu ceilalți.
- **Participarea ar trebui să fie în centrul căii de recuperare și răspuns**. Participarea persoanelor cu dizabilități la aprecierea unui răspuns, ce corespunde majorității necesităților, îl va face mai eficient;
- **Responsabilitatea ar trebui să fie esențială în acest proces**, deoarece Guvernele și alte părți interesate ar trebui să stabilească mecanisme de angajare a comunităților în informarea programului de acțiuni și adaptarea acestuia în funcție de impact.
- **Procesele de răspuns și recuperare ar trebui să fie bazate pe date**. Orice decizie ar trebui să respecte principiul luării deciziilor bazate pe dovezi, pentru a fi eficientă. Datele trebuie colectate folosind metode recunoscute la nivel internațional, precum Instrumentele Grupului Washington. Pot fi colectate date calitative mai detaliate prin evaluări și sondaje privind necesitățile, cum ar fi Studiul model a dizabilității a OMS.

PENTRU MAI MULTE INFORMAȚII, CONSULTAȚI:

- **Notă de politici:** *Un răspuns la COVID-19 incluziv din perspectiva dizabilității*, la: https://www.un.org/sites/un2.un.org/files/sg_policy_brief_on_persons_with_disabilities_final.pdf
- **Ghidare:** *COVID - 19 și drepturile persoanelor cu dizabilități*, la: https://www.ohchr.org/Documents/Issues/Disability/COVID19_and_The_Rights_of_Persons_with_Disabilities.pdf